

SAMOBORSKI LIST

Ljetovališni vjesnik

"Samoborski list" izlazi 1. i 15. u mjesecu.

PRETPLATA na cijelu godinu stoji K 4—, na po godine K 2—, a na četvrt godine K 1—. S posom stoji 48 filira na godinu više, a u Ameriku K 140 na godinu više.

Pojedini broj stoji 20 filira.

Odgovorni urednik: Dr. Mijo Juratović.

Uprava se nalazi u Šmidhenovoj ulici broj 22, a upravništvo u "Samoborskoj tiskari" S Šeka, trg Leopolda Salvatora.

OGLASE prima uprava, a plaća se za petlini redak u redakcijском dijelu po 20 fil. u oglašnom 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvrštuju, daje se znatan popust.

Novi se šalju upravi, a rukopisi uredništvu "Samob. lista". Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

GODINA I.

U Samoboru, 15. veljače 1906.

BROJ 4.

Osvrt na proračunsku raspravu.

Kako je vrijednim čitateljima "Sam. lista" poznato, donijeli smo u drugom broju našega lista od ove godine izvještaj o proračunskoj raspravi. U tom izvješću iznesosmo po mogućnosti i koliko nam je prostor lista dopustao tačne podatke o cijelom prihodu i rashodu naše samoborske općine. Učinili smo to s razloga, da naše građanstvo što više zainteresujemo za javne njegove prilike i da ga potaknemo, da i ono pocme ozbiljno promišljati o svojem vlastitom interesu.

Proračun je bio kroz osam dana izložen na uvid, pa je svaki svjesni općinac mogao dobiti pribuznu sliku o našim zajedničkim općinskim prilikama.

Zadaća ovog članka bit će, da malo izbliže promotrimo pojedine stavke ovogodišnjeg proračuna i da po svome subjektivnom mišljenju stavimo neke napomene. Ali se već unaprijed ogradujemo protiv prigovora, da to činimo možda iz kojeg drugog motiva, a ne radi toga, što nam je zbilja stalo do razvjeta našeg milog zavičaja. Naglasujemo, da nam je patriotska dužnost kao javnom glasilu zasijecati u sve grane našega lokalnog života, pa makar došli i u protumbu sa mišljenjem pojedinaca.

Osnova proračuna, koja je po trgovinskom zastupstvu primljena u sjednici od 10. prošavšega mjeseca iskazuje dohodak od K 56.347·30, a rashod od K 65.137·16. Prema tomu ostaje manjak od K 8.759·86, koji će se pokriti sa 35% nameta na sveukupni izravni državni porez, a taj iznosi za poreznu općinu Samobor kruna 25.028·37.

Glavno je vrelo prihoda potrošarina sa sajmovinom i mjestovinom, za tim zakupnina i na-

jamnina općinskih zemljišta i zgrada i napokon klaoničke pristojbe. Istaknuti nam je, da se znatno povisio u posljednjim godinama dohodak od općinskog zemljišta, a isto tako razmjerno se diže svake godine sajmovina i mjestovina.

Koliko bismo bili zadovoljni bar donekle sa iskazom općinskog dohotka, toliko ćemo se više pozabaviti s općinskim izdacima.

Stavka "Trgovišno poglavarstvo" snižena je prošavšće godine za 600 kruna uslijed toga, sto se napusnilo načelničko mjesto, koje je sada spojeno s bilježničkim. Ove je godine opet povisena ova stavka za 600 kruna. Ta je povisica nastala uslijed namještenja podvornika, čije je poslove dosada obavljao izmjenično po jedan stražar. Tim se je namještenjem mislio počati našu redarstvenu stražu, koja bi imala od-sada služiti samo javnoj sigurnosti. Bit će možda s koje strane prigovora radi ove povisice. Ali ako uvažimo, da je Samobor svojim ulicama nadaleko rastegnut, pa je upravo nemoguće, da 4 redara obavljaju točno uz svoju dnevnu i noćnu službu još i poslove podvorničke, pogotovo gdjeno je nadstražar zabavljen još i drugim baždarskim i pisarničkim poslovima, onda se svaki taki prigovor može smatrati neosnovanim. Naprotiv, mi se još čudimo, da već ovako podvorničko mjesto nije odavno prije osnovano. Ipak ne mislimo, da će biti samo po tome mnogo više zajamčena javna sigurnost u mjestu. U tom pogledu ne odlučuje tek neznatno veći broj redara, nego više odlučuje njihova stručna spremna. Ne čini redara tek njegova vanjska oprema, već ga valja za tu službu naobraziti. Preporučujemo zato, da se i za naše redare drži skola, u kojoj će im se davati pouke i napuci, kako će moci uspješnije obavljati svoju službu.

Kod stavke "Rasvjeta" primjećujemo, da je povisjenje za kruna 200 znatno premašeno a da bi moglo potpuno udovoljiti najpreču potrebu

malo pristojnije rasvjete. Još se uvijek odviše drži do jeftine rasvjete mjeseceve, koja nas žao libože mnogo puta prevari. Da se javna rasvjeta ravna po koledaru, taj se običaj davnveć preživio, pak bi i kod nas već jednoč trebalо, da se nažigač ravna po faktičnoj potrebi.

Stavka "Gradevine" po našem je sudu također premašena. Mi imademo mnogo cesta i puteva, koji su u tako lošem stanju, da bi se moral ozbiljno nastojati, da se jednom potpuno urede. Navodimo poglavito dva puta, koji bi na svaki način morali što prije biti do temelja preuredeni. To su putevi u Anindol i na Stražnik, kojima osobito mnogo prolaze i stranci, koji dolaze u naš Samobor na ljetovanje. Sto je pak s poljskim putevima, znali bi naši gospodari bolje reći.

Stavka "Šumarstvo", tako je niska, da se čovjek mora pitati, da li je s tom odredenom svotom uopće moći što učiniti.

Ova stavka potražuje svotu od K 1380, a od ove svote otpada na plaće kot. šumara i lu-gara K 930, dok K 450 služi za pošumljivanje naših gotovo golih bregova. Mi smo u istinu zabrinuti za budućnost naših i onako prorijenih šuma. Ne dao Bog, da bi možda prerano morali požaliti naš nehaj! Sto vrijede lijepe i guse šume mjestu, koje hoće da bude ljetovaništem, to ne treba razlagati. Dobro znamo, da Samobor imade svoju budućnost jedino kao ljetovanište, pa ipak se gotovo i ne brinemo za glavne uvjete jednog ljetovaništa. Pomislimo samo, kako će naš Anindol uz ovakove okolnosti izgledati za koji decenij. A što je Samobor bez Anindola — to mi svi dobro znamo, pa je za to i to manje oprostiv naš nehaj. A kakova sudbina čeka naš krasni Stražnik? Možda bi novac, što će ga progutati regulacija Gradne, bio mnogo korisnije uložen u gornje svrhe!

LISTAK.

Prvi ures.

Napisao Milan Lang.

Kad god zapazim božikovinu, ne mogu proći mimo, da časak barem ne postanem i posmatram je. Lijepo ovo drveće probudi mi u duši ugodnu spomen na casove, koji su svakomu kršćaninu toliko mili i dragi. Laki sušanj krasnih mu listova kano da mi šapuce nježne božićne pjesmice, a kada vjetar oštire potres urvcem, kano da slušam kod ponočke gromoviti jek tisuće gria "Pastiri, stanite se!" — milu i čuvstvenu pjesmu, kojom si je naš proslavljeni Livadić utisnuo u kršćanska srca, a napose pak u srca Samoboraca neizbrisivi spomen.

Lijepo je to drveće, a nekoja su stabalica upravo divna. U tome ide prvenstvo glatkoo-lisnu vrstu; pa kada su joj se po vitkim svijetlo-zelenim grančicama skupile u malen štitak jasno crvene kao gršak krupne bobule, onda upravo uživa u njezinoj ljepoti. Ovako stabalice zaista krašno pristeje onoj simbolici božićnog drvca. U tome mu nije ravan ni bor, ni jela, ni omorika. Zato ga u našoj okolini voje za božićne drvo, pa ga svake godine na stotine posluje. Radi toga je već teško naći starije stablo, jer što je veće od metra, ne ostane poštovano. Božikovina je obično grmasta, ali dosta puta bude i stablasta, pa može narasti i preko 4 m visoko a 30 cm debelo.

Kod posljednje naše gospodarsko šumarske izložbe bio je izložen iz sume vlastelina M. Klepacha vanredno krasan egzemplar božikovine, te je svojom veličinom i debljinom pobudio opće udivljenje.

Botanici razlikuju do 7 suvrsata naše božikovine, a veću čest od njih naći je i u našim šumama; napose je naš specijalitet ona vrsta, koja ima žuti plod. No i ta je dosta rijetka. Najviše imade bodljikave vrste. Božikovina je sa rodom svojim dosta škrta, jer rodi obično tek svake treće godine. Zato i jesu stabalica sa bobuljama dosta rijetka. Još prije desetak godina nalazio se jedan grm božikovine baš ispod Puškinice uz put, koji vodi prema staroj gradini. Jedne ga zime nestalo; a to je šteta, jer mnogi izletnici ne zalaže dalje u brijeđ od sv. Ane, pak ne mogu upoznati uglednoga ovoga grmstoga drveća, a šteta je svakako već i zato, jer božikovina osim kod nas raste još samo po Ivancici i Kalničkoj gori i po Dalmaciji. Naše "društvo za poljoprivredu Samobora", koje vodi brigu za perivoj u Anindolu, dobro bi uradio, da dade nekoliko ljepih mladih džubunova božikovine presaditi na povoljno mjesto u perivoju, kako bi se svaki pohodnik perivoja mogao nagnjeti krasnoga ovoga zimskoga ureda samoborske gore. Još lijepo bi bilo, da se uredi po nekoliko grupa ovoga vazda zelenoga drveća, ali dakako, trebalo bi dobro paziti, da se izaberu samo takova mesta, na kojima bi mogle biljke dobro uspijevati. U jednu skupinu mogla bi se zasaditi božikovina sa žutim bobicama, u drugu božikovina glatkoga lista, a u treću grupu došla bi bodljikava vrsta ovoga džubuna. To ne bi bilo samo lijepo, nego bi bilo i poučno, a što je glavno: rijetkost je i ljepota, pak zato treba i što više da je istaknemo.

Ovomu zimskomu nakitu naše prirode divno pristaje prvi proljetni nježni ured. Njegova nježnost, bogastvo, dražest u bojama i oblicima stapa se s onim zimskim zelenilom u prekrasnu harmoniju, koja godi oku, duši i srcu tako, te se je ne može zadostiti nagledati.

A jeste li već kada vidjeli, "gdje se rujna zora s bijelim ljubi dankom"? Ako jeste ili nije, bacite pogled svoj na bregove samoborske, pa ćete na njima ugledati odraz veličajnoga i divnoga onoga prizora. Dok još sivi sumrak i tišina prekriva zemlju, eno se s istoka šulja žarka zora tih i milo privlačeci u naručje svoje sanjeni još danak i obasipanje ga bezbrojnim žarkim cjevima. Ista se slika ponavlja i po bregovima prirode samoborske. Dok još hladno zimsko mrvilo pustim svojim pištem prekriva dol i brijeđ, eno se već za toplijih dana u mjesecu ožujku (a više puta već i ranije) žarko rumenilo prosuo po prisjajnim obroncima samoborskih bregova, a iz naručaja toga žarkoga rumenila pomaljala je nježna glavica novorodenoga čeda — bijelog danka. Za čovječe oko, koje hlepí za ljepotom, ne može biti ljepšega užitka. Samo svemoguća ruka Tvorca umjetnika mogla je krasnoj našoj okolini dati još krasniji ovaj nakit, koji je od dana u dan to ljepši, što većim žarom stane sunašće svojim zrakama cjevitati obronci gora i bregova.

Zelite li znati ime tomu uredu? Malo i nježna ona krasnica rumena lica a crna oka vriješak je rumenka sliči, ili kako je obično Samoborci nazivaju resina (Erica carnea, die Haide). Sitno i uzano nježno lišće u mladosti je rdasto zarudjelo, a poslije kad ostari, pošleni. Drvenasta, tanka joj stabljika prignuta se k zemlji, a grančice njezine tijesno se stisnute i oholo uzdigle u vis cvjetne svoje glavice. Cvjetetak je sličan vrčicu, latice su mu kao put crvene, a iz njih vire crni prahnići. Rod ove lijepi biljke broji danas preko 400 vrsta, a među najljepšima od njih nalazi se i naša resina.

(Slijedi će se.)

Napokon ćemo se osvrnuti i na regulaciju Gradne, za koju je raspisani posebni namet od 10%, i koji će se kroz punih 6 godina plaćati, ne uračunav ovamo i troškove pojedinaca, kojima će biti ugrožena i sama egzistencija. Mislimo naročito naše mlinarske obrtnike, koji će morati najviše pridonositi. Koliko smo obavijesteni, ne će biti ova regulaciona osnova od osobite koristi, pogotovo ne u razmjeru s troškom, što ga ona iziskuje. Mi znamo, da je potok Gradna, koji protječe našim Samoborom, sastavljen od dvaju potoka: od rudarske Gradne, koja protjeće rudarskom dragom i lipovačke Gradne, koja izvire ispod Lipovca. Oba korita sastaju se u Samoboru kod Taborca.

Po ovoj osnovi ima se regulovati samo korito rudarske Gradne, i onda zajedničko korito od Taborca kroz Samobor; dok onaj dio Gradne, koji je dosada bio glavnim uzrokom naših poplava — lipovačko korito — ostaje i dalje u svom sadanjem stanju. Prema tomu će i dosada sav materijal, koji dolazi ispod Lipovca, napunjati korito Gradne i biti ćemo možda korak naprijed, ali ćemo ga odviše krvavo platiti.

I tako će biti uložen u regulaciju Gradne cito kapital, a njegova korist bit će vrlo problematična. Dao Bog, te bi se u našim slutnjama prevarili, to više, jer imamo toliko prečih potreba, koje bi morali udovoljiti, ako mislimo poći u susret boljoj budućnosti našeg milog zavičaja.

Tim člankom nastojali smo, da se prema malenom prostoru našeg lista osvrnemo na najvažnije stavke ovogodišnjeg proračuna i da o njima iskreno izrečemo svoje mišljene, a u nadi, da će se to shvatiti našom patriotskom dužnosti.

Domaće vijesti.

Isečivanje u Ameriku. Ova upravo zarazna bolest opet je zahvatila narod našega kotara, i to sada jače nego možda i kada prije. Već prošloga mjeseca otislo je od nas mnogo svijeta na to skoro već moderno putovanje, a ovaj se mjesec opet toga mnogo spremi onamo. Najviše se sele iz okolice sv. Martina pa onda iz Rakovice. Dosada je grnuo u Ameriku najviše samo muški svijet, a u posljednje doba pomnilo se za njom i ženskinje. Kako ćujemo, spremi se sada u Ameriku čitava četa glavljih djevojaka, da potraže svoju sreću s one strane oceana. I ne slute jedne, u kakovo ždrijelo moralne propasti sru! Evo i opet pojava, radi koje treba da se ozbiljno zabrinemo.

Vlasništvo Brezje — koje je u potonje doba već više vlasnika promjenilo, i koje se sada — smanjeno parcelacijom — sastoji tek od jedno 76 jutara zemljišta, lijepe dvorca i mnogih gospodarskih zgrada — opet je ove dane prodrio u ruke novog vlasnika. Dosadašnji njegov vlasnik A. Kment prodao ga je za svotu od 60.000 K gospodi Ohlmüller iz Zagreba.

† **Pavao Tanković**, obrtnik i član dobrovoljnog vatrogasnog društva, umro je 6. o. mj. te je pokopan uz vatrogasne počasti. Iza pogreba izrekao je za pokojnikom spomen-slovo pred sakupljenim vatrogascima u gasilim društvenim vježbenicama. Tanković je bio čedan i bez ličnog isticanja, ali revan i oduševljen vatrogasac. Njegovi su drugovi sakupili među sobom neku svotu te izdali za njim osmrtnicu. Laka mu zemlja!

† **Valentin Urli.** Dne 11. o. mj. preminuo je u 63. godini svoga života g. Valentin Urli, posjednik i tvorničar. Pokojnik se rodio u Uđinama u Italiji, te se već u ranoj mladosti doselio u naš kraj, gdje je podigao tvornicu opeka, koju je svojim iskustvom na visok stepen podigao. Po prirodi svojoj bio je veliki dobrićina, a njegove rijetke gospodljubivosti sjećat će se mnogi domaci i strani. Ostavlja iz sebe veliku rodbinu, kojoj je bio plemenita glava.

Sprovod je bio u utorak, a učestvovao je veliki broj građanstva i naše rad.-obrtničko društvo „Napredak“. Ucviljenoj obitelji naša najiskrenija sućut, a pokojniku vječni mir!

† **Josip Forko.** Brat našeg župnika gosp. Josip Forko, kr. gim. profesor u Osijeku, umro je dne 13. o. mj. Pokojnik je češće dolazio u Samobor na ljetovanje i bio znanac našemu građanstvu. Tugujućemu rodu naše iskreno saučesće, a pokojniku vječni mir!

Jedan prijedlog društva za poljepšanje Samobora. Poznato je, da je pokojni Vanjek sabirao prineose, da se podigne piramida na brijezu (Lave drage, visina 436 met.) nad selom Reletari kod Dubrave, s kojega se otvara krasan vidik na cijelu okolinu. Međutim do tega ipak nije došlo. Držimo, da bi bilo zgodno, da nad ovu stvar preuzeme u svoje ruke naše društvo za poljepšanje, pa da nastoji o tome, da se podigne piramida, ali ne nad Reletarima, već na vrhu Tepca. Ovaj je brijez tako reći u Samoboru, pak je lako pristupan i domaćima i strancima, kada pohode Anindol. I vidik je odanje krasan. Dok je s Puškenice i sv. Jurja otvo-

ren pogled samo prama istočnoj strani, otvoren je ona Tepca svud naokolo, napose je pak lijep pogled preko Stražnika na susjednu Kranjsku i Stajersku, a onda na romantičnu rudarsku dragu. Ne sumnjamo ni najmanje, da bi piramida na Tepcu bila točka, koja bi se rado pohadala.

Pozovanje mjesnoga suda u Samoboru u godini 1905. Novo podnesenih tužbi bilo 164; od toga je rješeno kod mjesnoga suda: osudom 146, nagodom 15, drugim načinom 3, s ogihu 60. Proti osudama mjesnoga suda bilo je 66 pritužbi; od ovih je pritužbi kod kotarskog suda rješeno: nagodom 4, osudom 7, osuda mjesnoga suda u cijelosti potvrđenih 5, prenačenih 2, na ročište nije pristupilo 46 stranaka. Nerješenih pritužbi ostalo je 9, a dopuštenih ovrh 23.

Za Strossmajerov spomenik. Kako ćujemo, sabrao je gospodinski odbor u Samoboru već lijepu svotu od 1000 kruna, koja će jamačno još više narasti, jer se očekuju još poveći prinosi s više strana.

Cast Samobor! Ali čast i vrijednomu odboru, na vlastito pak mnogozaslužnoj njegovoj predsjednici gđi. D. Sovi, koja se baš pravim patriotskim žarom zauzela za ovu časnu stvar.

Korzo. Kako ćujemo, ne će biti ove godine u Samoboru pokladnoga korza, i to s razloga, što je na pokladni utorak veliki korzo u Zagrebu, pa nema nade, da bi u Samobor došlo stranaca.

Dar. Mjesto vjenca na odar pokojnog g. Valenta Urlia, darovalo je g. Fr. Šanti iz Zagreba 10 kruna za siromašnu školsku djecu u Lugu.

Iz općinskog poglavarskstva. U mjesecu je siječnju dotjerano na tjedne sajmove 869 komada svinja. U općinskoj klaonici zaklano je u istom mjesecu 64 komada teladi, 71 komad rogatog blaga i 33 svinje. Ukupno 168 komada blaga.

Svoj k svomu! Upozorujemo naše čitače na oglas naše domaće tvrtke Josipa Kaplana u Zagrebu, Duga ulica. Ta je tvrtka poznata sa svoje solidnosti i patriotskih poduzeća, pa je zato i najtoplijie preporučujemo hrvatskoj publici.

Naoseb nam je upozoriti na krasnu sliku „Sabor od g. 1848.“, na kojoj nalazimo hrvatske velikane: bana Jelatića, Kukuljevića, Strossmajera, Preradovića i patrijarku Rajačića.

Sada je opet izdala ova tvrtka u svojoj nakladi krasnu sliku „bl. Marka Krizevčanina“, koji je prošavše godine velikim crkvenim svečanostima proglašen u Rimu „blaženim“.

Za nas ima ta slika to više interesa, što je blaž. Marko Krizevčanin bio Hrvat.

Veteranski ples na Svjećnicu bio je dovoljno pohoden, premda su već prije toga bila tri plesa. Unioš je na ulaznici i tomboli 352 K 90 fil., a čistog je ostalo 224 K 90 fil. Preplatila su gg.: I. Koudelka 10 K, bar. Lepel 8 K, F. Forko, J. Wiesner, M. Kleščić, F. Gabrić, dr. Benak po 5 K; dr. Bišćan, G. Huth, N. Matanić, Stj. Orešković, A. Senoa, N. N. po 4 K; Kozlovec, M. pl. Frigan, D. Paredschneider, N. N. po 3 K; A. vit. Denkstein, F. Hrčić, S. Drčić, D. Franceković, J. Roksandić, H. Saurer, L. Smidhen, H. Suljok, N. Badovinac, M. Bahovec, I. Brdar, I. Budi, N. Cvetković, F. Filipek, I. Hartig, J. Jakopec, F. Jelinek, dr. Juratović, S. Lupert, F. Malzat, F. Oslaković, A. Rumenić, E. Končar, J. Selc, F. Simec, bar. Gagern, F. S. Forko po 2 K; E. Hribar, Bahovec, K. Topolić i Lesec po 1 K.

Predmete za tombolu darovala su gg.: Anger, bar. Allnoch, J. Budi ml., A. Bodić, J. Bedenko, I. Budi, F. Budi, A. Bahovec, J. Budi ml., J. Cizi, A. Cukac, A. Filipek, S. Freši, I. Felki, F. Gabrić, R. Hiršl, F. Jurčić, J. Jakopec, M. Kleščić, L. Kiršner, M. Kokman, E. Košak, A. Kudelić, B. Kokman, I. Kern, bar. Lepel, F. Levak ml., I. Levićar, D. Lescic, S. Lamot, A. Matiaščić, M. Noršić, F. Oslaković, E. Presečky, M. Poreden, J. Rudar, A. Razum, A. Rumenić, F. Reizer st., A. pl. Ročić, J. Rezar, L. Sova, J. Skendrovic st., F. Tkalić, F. Wagner, F. Žarković i F. pl. Bašić. — Svim darovateljima ovim se društvo najtoplijie zahvaljuje.

Tučnjava. Pišu nam iz građanstva: Na Svjećnicu u noći dogodila se velika tučnjava, koja bi bila mogla imati i većih posljedica. Jedan domaći obrtnik navalio je na jednog potpuno pijanog mladića, te ga svalio na zemlju i upravo ga nemilo izmrcvario. Da nije bilo ljudi, koji su učinili kraj tomu zvjeraskom mrvarenju, srodmah mladić bio bi možda i životom nastradao.

U buduće ćemo kod takovih događaja bezobzirno iznijeti imena takovih goropadnika, da ih se javnost znade čuvati.

Iskaz umrlih i vjenčanih od 15. siječnja do 15. veljače 1906. Umrli: Ljudevit Erbežnik, soboslikar, 23 god., Obričnica ulica 12. — Dragutin Maretić, dijete kuharice, 1 i pol god., Starogr. ul. 8. — Ana Stanić, kći kočija, 3 god., Taborec 14. — Pavao Tanković, čizmar, 63 god., Stražn. ul. 13. — Panika Šufija, kći polj. 1 god., Gornji kraj. — Marija Žorka, supruga težaka, 64 g., Rud. draga. — Valentini Urli, posjednik tvornice opeka, 61 g., Bregana.

Vjenčani: Janko Tkalić, Ilijar i Panika Korenić; Viktor Matečić, sluga i Agata Dracilin; Josip Matiaščić ml., mesar i Ljuba Kramer.

Apatovacka kiselica i dražba sv. Cirila i Metoda. Dozvolom družbe sv. Cirila i Metoda za Istru imade upraviteljstvo vrtela Apatovacke kiselice u Zagrebu isključivo pravo raspršavati pod markom družbe Apatovacku mineralnu, stolnu i ljekovitu vodu. Od prodajne vrijednosti sveukupne Apatovacke kiselice otpadat će

stanoviti ugovoren postoj družbi sv. Cirila i Metoda, pa kako je to domaće poduzeće odlikovano dosad na raznim izložbama sa ukupno 15 zlatnih i srebrenih medalja, a na prijedlog medicinskih autoriteta i kemičko-analitičkih zavoda u Beču i Zagrebu proglašena je po vis. hrv.-slav.-dalm. zem. vlasti mineralno ljekovitom vodom: to se je pouzdano nadati, da ne će dlijem naše domovine biti kuće, koja ne će jedino Apatovacku kiselicu kao stolno i mineralno-ljekovito piće trošiti, te joj dati prednost pred ostalim stranim vodama. Na taj način podupirati ćemo i družbu sv. Cirila i Metoda, koja će od toga domaćeg poduzeća imati koristi. — Zahtijevajmo stoga svagdje samo Apatovacku kiselicu.

Društvene vijesti.

Hrv. pjev. društvo „Jeka“ priređuje i ove godine na pokladni ponedjeljak svoj običajni koncerat s plesom uz sudjelovanje vojničke glazbe 25. domobranske pukovnije iz Zagreba uz slijedeći raspored: 1. Glazba 2. V. Novak: „Sanak spava“, pjeva „Jeka“, bariton solo g. R. Buzina. 3. Pijev uz pratnju na klaviru: gdica M. Vimer i g. M. Reizer. 4. V. E. Nessler: „O mi bokci tenoristi sekundi“. Šaljiva pjevačka slika, pjeva mali zbor „Jeka“. 5. Dr. B. Išpav: „Prošnja“, pjeva „Jeka“, tenor solo g. D. Obad. 6. Couplet: „Kako to nebi znal“, pjeva stari samoborski gardista. 7. Čehov: „Prosidba“, sala u jednom činu. 8. Zaključna koračnica. Glazba. Slavno se općinstvo umoljava, da se poslije koncerta na kratko vrijeme povuče u pokrajne prostorije, da se uzmognе maknuti pozornica i prirediti dvorana za plesanje. Iza toga svirat će glazba polonisu, dok se općinstvo vraća u plesnu dvoranu. Upozorujemo p. n. općinstvo, da će koncerat početi točno u pol 9 sati na večer. Za članove ulaz besplatan, nečlanovi plaćaju po osobi K 150, obitelj K 3—. Preplate primaju se sa zahvalnošću. Pozivnike mogu se reklamovati kod g. Gečeka u trgovini g. Gabrića. Iz poznate već naklonosti spram društva sudjeluju kod koncerta gdice: Matilda Vimer i Julka Levak, te gosp. Milan Reizer.

Ovom zgodom budi izrečena zahvala „Jeka“ njenom bivšem prezasižnoum izvršujućem članu i blagajniku g. Franji Bahovcu, koji je iz ljubavi k hrvatskoj pjesni za nabavu slike pokojnoga si prijatelja i osnivača „Jeka“ Josipa Vanjeka, veleuđno društvo darovalo 10 K.

Dobrovoljnemu vatrogasnemu društvu pri stupio je kao član utemeljč vele časni gospodin župnik Petar Mrzljak.

Iz „Hrvatskog Sokola“ u Samoboru. U nedjelju, dne 4. o. mj., održana je glavna skupština „Hrv. Sokola“ u dvorani trgovinske vijećnice. Brojno pohodenoj skupštini predsjedao je starosta dr. Mijo Juratović, a zapisnik je vodio tajnik Fran Hrčić. Nakon predsjedateljeva pozdrava primljena su izvješća tajnika, blagajnika i vode. U pomno sastavljenom tajnikovu izvješću je prikazan društveni život posljednje godine. Iz blagajničkog izvještaja, koji je po društvo osobito povoljan, razabiremo čistu društvenu imovinu od kruna 1424. iz tačnog izvještaja vode opažamo, da je društvene vježbe pohodao 71 posto od sviju članova. Na prijedlog člana Marka Bahovca podijeljen je staromu odboru jednoglasno apsolutorij i zapisnički izražena hvala za njegov trud, a onda se prešlo na izbor novoga odbora.

Najprije bude jednoglasno izabran starješinom dr. Mijo Juratović, a zatim je izabran odbor, koji se ovako konstituovao: podstarješina i voda Razum Ante, tajnik Bahovac Marko, blagajnik Jurčić Milutin, odbornici Hrčić Fran, Ivančić Dragutin, Cop Josip i Vukčić Makso, a zamjenici: Kogoj Antun i Paša Dragutin. Rezivorima za narednu godinu izabrani su od podupirajućih članova Hirši Rudolf, a od redovitih Vuković Stjepan i Frank. Nakon toga prošlo se na eventualna, te je prijedlog člana Razuma o osnutku sokolske čitaonice u načelu jednoglasno usvojen, a osvarevanje čitaonice je povjerenovo novomu odboru. Budući da drugih prijedloga nije više bilo, zaključio je starosta Hrčić govorom ovoj skupštini i pozvao članove na komoru, koji je održan u plesnoj dvorani „Grada Trste“ i na kojem su se članovi upravo bratuli pozabavili.

Kao članovi utemeljiliči prisustvile „Hrv. Sokol“ gg. Petar Mrzljak, župnik i dr. Ojario Horvat, advokat i kr. jav. bilježnik, a kao podupirajući gg. Iv. Harig i E. Končar, mјernici, i g. P. Žokaj, opć. blagajnik.

Pokladne zabave. Ples „Hrv. Čakovice“, koji je bio dne 10. o. mj., također je vrlo dobro uspio.

Dne 18. o. mj. bit će, kako smo većjavili, ples radničko-obrtničkog društva „Napredak“, za koji se čine velike pripreme.

Kako ćujemo, imalo je ovo društvo prije nekoliko dana svoja redovitu godišnju skupštinu. Budući da nismo primili nikakvog izvještaja o toj skupštini, ne možemo se na nju pobliže osvrnuti.

Sva prava autorska pridržana.

Hrvatska Čevrma (maranica).

Prilog k ispitivanju naše domaće industrije.

Pile jelica Belovićeva.

Čevrma su lijepa, — bile bijele ili žarene, potonje vezene svilom. Tu je koloristički akcenat ornamentalni zamislji varda ukusan i pun apartne harmonije. Mnogo

starohrvatsku dragocjenu čitnu očuvala nam je čevrma. Osobito one du brovačke, za koje se punim pravom drži, da su izvor čitavoj čitarskoj umjetnosti u općem.

Dubrovnik je bio počevši od najdavnijih vremena stječište kulture (kolijevka mu je Epidaurum, grčkog postanja, a 47. god. prije Kr. stane tu latinski živalj, dok početkom VII. vijeka ne dode pobjednici Hrvati u ove krajeve). Hrvati su slavensku kulturu u domaćoj svojoj industriji vještih umjeli prijubiti klasičnoj kulturi, koju su ovdje našli, te je ona u Dubrovniku cvala osobito od XII. do XV. vijeka i dalje u posve hrvatskom karakteru.

Ščakojaki utjecaji lijepo su ovdje oplodili domaću narodnu umjetnost, tako bizantinski isprvice, kasnije arapski (oko 867.) i miljetički (oko g. 1000.) i opet bizantinski (1034.), te normanski (Robert Guisard) i ponovice bizantinski i miljetički (1205.). To i jest jedan od razloga, da je u Dalmaciji bilo tako krasnih čitmi, keramika, vezova i bezova i da je ornamentika bila tako bujna i bogata.

Kako je ponosita Dubrovčanka umjela koketno nositi u ruci krušnje bijeli i dragocjeni svoj rupčić! Kako je vješt s njime umjela govoriti simbolski tajni govor ljubavi, mećući ga sad na usta, sad u ljevu ili u desnu ruku, sad na grudi ili na čelo i crne oči, te mačući njime, razmatajući ga ili skupivši ga mnogo-značno. Isti ovakav razgovor sa čevrmom znaju i danas priproste bosanske cure. Sa visokom demir-pendžerkom one će sa „alikom“*) govoriti pomoću rupca, da je milota!

I cvijeće navezeno na čevrnu imade svoje simbolsko znamenovanje. Ne samo u Hrvata i Srba, nego i u drugih naroda. Po mnenju dr. Gresa nalazi se o toj simbolici jasna traga i u drevnih Orka. I ovi su znali već za govor cvijeća u svojoj ornamentici. Razvezan vijenac značio je strasnu ljubav, a raspletan posve značio je raskinutje nježne sveze. Vjenac svezan znači prijateljstvo i ljubav, a ako je još i jabuka usred cvijeća, to je znak najveće odanosti. I bosanska djevojka rado veze vjenac, ako čevrnu šalje zaručniku i takav se onda zašarak zove „selam“ (pozdrav).

Lotov (lopočev) cvijet bijače u prastaro već doba simbol života i zdravlja, pa u ornamentici imade veliku ulogu, a često ga vidiš i u našoj ornamentici slobodno stilizovana ili i uz lilijan na istoj grani. Lilijan kao znak nevinosti ušao je tek kršćanstvom u našu ornamentiku (često se vide tri lilijana ujedno). Nar. pjesma pjeva:

Hura, hura na bojištu

Leži ranjenik . . .

Vladimire, gdje si pao,

Lilijan procvac . . .

Tajnu, vjernu ljubav izjavljuje ružin cvijet, a taj simbol imao već u Rimljana, otale ono: „sub rosa“. U Perziji nuda sve štuju ružu, a i u hrvatskoj ornamentici ima je u obilju (osobito u pečkim nasavima). Ipak je u nas proširenja „jabuka“ (plod) kao znak ljubavi, osobito one ljubavi, koja teži za bračnom svezem. Jabuka je i simbol nade, sreće, gospodstva, a to isto znači i tunja ili naranča. — Želi li naša djevojka izaziti kome, da joj se svida, da je lijep i mao, tada će navesti karamfil i lalu (tulipan), a bršljanov list za znak mlade snage. Na mnogo starih čevrma i jagluku vidimo u Slavena i po čitavo drveće, ili poredana drveta, a njihovo simbolično značenje stoji u tijesnoj svezi sa starim kultusom drveta, koje nalazimo u najstarija vremena u gotovo svih naroda Evrope i Azije. Takov ornamenat nađa sam na jednom jagluku u Punuru (kotar Ključ), koji je za cijelo više nego sto godina star. Isti i na jednoj čevrni, od zuba vremena već posve izdizanoj. U njoj su bili zamotani kućni zapisi, a stara žena, koja mi ju je iz osobite milosti pokazala, — već — da ju je dobila od svoje matere na smrtnoj postelji, a ova od svoje isto tako. Bijače vezena brojem, pa same je precrtač i uzorak taj štampa naša Jugoslavenska akademija u mojoj radnji o našim vezovima.

Marame, što su naši stari mortali oko glave, zove se „pože“. I ove bijaju vezene zlatom, kako se vidi iz narodne pjesme (Jukić, zbornik, sv. II. str. 432.)

Oko glave pože samotali,

Iz pože se čisto zlatno sjaja,

Prama žarkim odgovara sunčem:

Zavrgli se dugim granalijam

Sve se sjaji kao mjesecima!

(Nastaviti će se.)

*) Posve navršene „Tichterprache“.

Gospodarstvo.

Sadjenje voćaka.

Nekosmo posljednji put, da je neuspjehu našega voćarstva skoro glavni razlog u lošem i nevrijednom sadjenju. Naš čovjek misli, da je potpuno ugodno voćki, ako je istopao toliku jamu, da je mogao u nju smještit voćko korijenje, pa više da i ne treba. Ali to nije dovoljno. Kod sadjenja treba imati na oku ne samo sačinjenost, već još više budućnost voćke. I. j. treba imati na umu razvoj i povratak pojedinih voćkih vrsta, pa naložiti, da joj se već kod sadjenja dade ili priredi sve, što će povoljno i uspješno utjecati na njen daljnji razvitak. Voćka ostane na zasadjenom mjestu preko po, a i ako vidi, govorida i druge, pak mora na tom jednom mjestu skoro cijelo stoljeće rasti i rod donositi. Zato joj treba izabrati takovo mjesto, na kojem će ona dobiti

moći ovu svoju dužnost udovoljiti. Prvi je dakle uvjet, da se za voćke izabere zgodno mjesto. Već raznolika razvijenost korijenja kazuje nam, da sve vrsti voćaka ne mogu uspijevati na istom mjestu. Kruške n. pr. duboko prodaju svojim korijenjem u zemlju, pak ih zato treba sadići u duboku zemlju; dok naprotiv orasi i ljepe uspijevaju na plitkoj i suhoj zemlji, samo ako je inače plodna. I jabuke vole nešto dublje mjesto, šljive pak, breskve i trešnje dobro rastu i rode i među raznovrstanim kamenjem, ako je pomiješano dobrom zemljom. Dugovječnost voćaka ipak odlučuju jakost i dubljinu zemlje, u kojoj su zasadene. Zato je za voćarstvo takovo mjesto uopće povoljno, samo ako nije prevlačno ili presuhlo. Nipošto ne valja saditi voćnjak na tankoj pješčenastoj ili vrloj žilavoj gline ili ilovači, na močvarastim piskutima, a ni na takovoj zemlji, koja ima već u neznatnoj dubljini masne gline ili pečinje. Takova mesta valja prije napose prirediti, da se mogne na njima urediti voćnjak, ali i onda se voćke sade na poseban način. Na jedno mjesto ne valja ponovo saditi istu vrstu voćke. Komu je n. pr. usahla jabuka, neka ne zasadi na to mjesto opet jabuku, nego drugu koju voćku i to koštičavog ploda, jer je za jabuku u tlu već izcrpena sva hrana, pak ne će moći napredovati. No ako se ipak na isto mjesto sadi ista vrsta, treba tle duboko i široko zagnjiti.

Kod sadjenja voćaka treba imati na oku još i klimatičke prilike dotočnoga mjeseta. Šta koristi, da voćka i lijepo i bujno raste, a malo ili malo kada donosi roda, jer ga mnoge i guste magle, mrazovi i vjetrovi još u cvjetu unište. U tom pogledu nijesu prikladni za voćarstvo položaji visoki, ostri sa suhim i ledenim vjetrovima, onda uske propušne doline i klanci, jakim vjetrovima izložena mesta i predjeli s jakom maglom u doba cvatnje voćaka. Gdje je podneblje hladnije i oštire, mogu se zasaditi prostije vrste voćki, koje se mogu upotrebiti za voćno vino.

Kad smo ovo dvoje valjano ispitati i riješili, treba se dati na sadjenje. Pita se: Kada valja saditi? Za naše prilike najzgodnije je doba jesen, jer je vrijeme još dosta blago, a zemlja topla. U jesen zasadena voćka prije se okorijeni, jer su joj se još u jesen zarašle rance na žilju, pak se neće opaziti nikakvi zastoj u cirkulaciji soka, kako to često bude u proljeću, uslijed česa uginje mnogo stabalce. Ipak i u jesen ne treba iskopati voćku za presad prije, dok joj nijesu pupovi na vrški i na kraju grančica potpuno dozorili i dok nije sav list otpao.

(Nastaviti će se.)

Iz radničkoga svijeta.

Napisao Filemon.

— Ne ćemo, dok nam se ne obeća veća zarada, a radno vrijeme ne snizi na osam sati dnevno, govorio Marko.

— I vi zaista ne ćete danas na posao?

— Ne ćemo i odgovore i drugi.

— Dobro! Vašim zahtjevima ne mogu da udovoljim, zato vas otpuštam. Tvornica će se zatvoriti, dok ne dodu drugi, koji će htjeti raditi.

— Drugi ne će doći, dok je nas živih. Zapalit ćemo tvornicu i poubiti sve, što nam na put stane.

— Dobro, ljudi, dobro! Ove grožnje će vama najviše škoditi. A tko vas je naveo na to, da želite poštene svoje ruke ogrješiti takim nedjeljom? Pomislite na teške posljedice, koje bi od toga nastale po vas i po vašu nedjelu obitelji!

Nastao žamor i mrmljanje. Bilo ih je, koji su uvidjeli svu zgoljnu istinu ravnateljevih riječi, ali je bilo i više onih, koji se dade zaslijepiti Markovim hravapim glasom.

— Mi ne trebamo vaše prodike! uze Marko. Hoćete, ne ćete? Pitamo vas, hoćete li nam povisiti dnevnu zaradu?

— Hodemo uvihek svim onima, koji su revni i valjani radnici, ali pijanicama i razbijacima ne ćemo? završi ravnatelj, te podes u svoj ured, da javi policiji Štrajk u tvornici.

Tako se primakla i deseta ura, a strojevi su stajali. Radnici rogororili, dok sto ne dode nekoliko redara i oružnika, koji su radnike opravili iz tvornice.

Sada je tek nastala gungula. Rakija i vino iz krčme „k slobodom vijencu“ ojnatila nekoje radnike i oni pođeli takvu građu i vinku, da se čovjeku koža ježila. Mimo i podne, a radnici sve više galamili. Htjeli provalići u tvorničke prostorije, ali bijaju zatvorene, a oštiri bodovi oružnički čuvali ih od svake navače.

Tako dolia večer i prošla noć. Drugoga jutra htjeli neki radnici na posao, ali im kolovode Štrajka ne pustile.

— Uobićemo svakoga, koji bi se usudioći u tvornici Štrajk.

— Pa evo, ubijte meni javi se stariji radnik Izmučena i zatorjana lica. Imam devetoro gladne dječice, a vi mi branite radnici. Ja hocu da radim, da si obezbijedim obitelj, kojom pravom vi meni kraljevi raditi? Odje to piše, da ja kao polteni radnik, ne smijem raditi, kad ja raditi hocu, a?

— Oče, gospodin javilo se nekoliko mladaca, gospodin odvjetnik!

— Ja sam ostario u radu, već sam dosta proživio u raznim poslovima, ali nikada su nijesmo ni ja ni moji drugovi dizali slično protiv svojih poslodavaca, a oni su uvjek pozivali nas i nad rad. Dok je tako, poštujmo i

mi njih, pa kušajmo lijepim načinom isposlovati, da se naši zahtjevi udovolje. Ne slušajmo onih, koji vole krčmu i pjanstvo, nego porodicu svoju!

— Dolje s ovim starcem! On ne zna, što govor! vikahu nekoje pjanice, dok ne gurnu starca jedan zelenko u rebra, ali mu stari otpovrne takovom čuškom, da je zeleni mladac odletio u stijenu, gdje si je izbio dva zuba.

Pred vratima tvornice bila galama. Odaslanstvo radnika vodio Marko, a baš zato nije ih htio da primi ni ravnatelj, ni poslovod. Vratiše se preko puta u krčmu.

— Ne će da nas primu. Pa neka im tvornica stoji. Vidjet ćemo, kako dugo će to trajati . . .

— Moraju nam popustiti! vikahu neki mladici.

Došlo podne i poslovod zade medu radnike, da ih pozove na rad . . .

— Na vašu je štetu, ljudi, svaka ura, što je potratite ovdje u neradu. Podite na posao! Ako se danas poslije podne ne primite posla pod dosadašnjim uvjetima, slijutra ćemo potražiti druge radnike.

— Ne dajte mi govoriti! Što će on tražiti? Tko je to? klicali pjanici radnici.

— Još jednom vas opominjem i pozivam na rad. Hoćete li?

— Ne ćemo!

— Dobro dakle! Dodite si poslije podne po plaću i poslovne knjige.

Tim je riječima Halter završio i vratio se u poslovnicu.

Oko dva sata poslije podne isplačivo je blagajnik Sokolić radnike. Neki stajali tužni i zamišljeni; to bijahu oni, koji su htjeli da pristupe poslu. A drugi vikaci ih opkolili i ne dade im raditi radi „solidarnosti“, koja da ih veže međusobno.

Kad je došao Valjinac, odmah je nastala svada, koju je nastojao umiriti Halter, jer je već predobio sve ozbiljnije i trijezne radnike na svoju ruku. No Valjinac bijaše tako pijan, da je grubo vrijedao poslovodu, dapače mu se i grozio.

Halter htjede, da ga otpravi napolje, no u zao čas po sebe, jer je već pijani Marko zamahnuo toljagom i udario Haltera tako po glavi, da se krvlju oblicheni strušio na tlo. Dok su priskočili ostali radnici, već je poslovod izdahnuo . . . Svi se skameuše od straha i grozote!

— Evo, dotle nas vodi vino i rakija, da ni zašto ubijamo svoje gospodare i poslodavce. Sramite se, braćo; sramimo se! Zavadaju nas pjanice! vikao onaj stari radnik.

Ova zgoda, tužna zgoda otvorila radnicima oči. Prihvatiše se posla i uvidješe svu nesreću, koju donosi sobom pjanstvo.

Haltera sahraniše, Marko Valjinac dopao tamnice, a za ubogu njegovu dječicu sabiru radnici svake subote milodare, da ne propanu u bijedi i nevolji.

Priposlano.*

Već više puta usudila se neka beznačajna osoba priposlati mojim predpostavljenima razne anonimne pričuće, koje se tiču moga poštenja, da naime od više osoba — kod kojih potrošarinsku službu vršiti imade — uzimaju darove i da ovi radi toga mogu po volji točiti vino bez naplate potrošarine itd.

Nije mi treba tek dokazivati, kako svoju službu vršim, najbolji dokaz je to, da mi je sl. trg. zastupstvo — videći moj uspješan rad u pogledu vodstva potrošarine — doznačilo svake godine dosada nagradu nakon pregledanja mojih godišnjih računa, koji se po revizionalnom odboru — najtačnije ispitaju — te po zastupnicima, revidentu i poglavaru Štrajku tečajem godine iznenada i redovito nadizuru.

Nepoznatoga dopisnika pozivljem, neka sa svojim imenom izade na svijet, a dokle se ne javi i nabačene klevete ne dokaže, nazivljem ga podlom kukavicom, klevenikom i prostim oltimačem tudega poštenja.

Antun Kogoj,
potrošarski poslovod.

*) Uredništvo ne odgovara za sadržaj članka pod ovim napisom.

Javna zahvala.

Potpisani najtoplijie zahvaljujem gg. liječnicima dr. Blažanu i M. Juratoviću, koji su mišu pokojnicu, dobru moju suprugu do pošljednjeg časa marijivo posjećivali i liječili; zahvaljujem svemkolikom gradanstvu, koje je pokojnicu sproveo do vječnoga počivališta, napose još i časničkoj deputaciji vatrogasnog društva, koja je također sprovedu prisustvovala.

Jednaku zahvalnost izričem svima, koji su bud kojim načinom ublažili tešku bol moju i moje djece.

Vjekoslav Obad.

Svoj k svomu!

Trgovina i naklada umjetnina

Josip Kaplan

Zagreb, Duga ul. 12., Telef. 245.

Svoj k svomu!

Preporuča svoje bogato opskrbljeno skladište raznih svetih i svjetskih uljenih slika i staklenih i kromoslika, heliogravura, bakro- i ocjeloreza, akvarela, zrcala u zlatnim i orahovim okvirima.

Tvorničko skladište okvira za slike i letvice za slike u raznim izradbama na veliko i na malo. **Zidnih satova i ura njihalica.** Kiparsko-pozlatarska i staklastarska radiona. Vlastiti proizvod okvira za slike i staklenih slika, kao i slika sa glazbom.

Portreti i umjetna slikarija. Zavod za crkvenu umjetnost, križni putevi, kipovi, raspela i slike za žrtvenike u svakoj izradbi.

Osobito preporučam krasnu sliku „**Saborska sjednica od 4. srpnja g. 1848.**“ koja nebi smjela manjkati u nijednom hrvatskom domu.

Ilustrovani cjenici bedava i franko.

Ilustrovani cjenici bedava i franko.

Kuharica,

koja bi voljna bila i ostale kućne poslove obavljati, te koja se razumije dobro u kuhanje i ostalo kućno gospodarstvo, smije biti stara od 30—45 godina, uz dobru plaću, može dobiti stalno mjesto u Sisku. Pobliže kod uredništva ovog lista.

Svoj k svomu — Samoborac k Samoboru!

• Josip Kosić •

trgovina syježega i sušenog mesa na veliko i malo
Zenica — Bosna.

Brzojavke: Kosić, Zenica.

Preporučujem svojim veoma cijenjenim zemljacima svoju moderno uredenu trgovinu mesnate robe svake vrste, napose pak prodajem: paprenu i stolnu slaninu i trbušinu, hamburšku slaninu za zajutrak, smotanu butinu i pieće, rebarca i zarebrica, mnogovrsne kobasice, kao: djevenice od smotane butline, pariske i ekstra kobasice, prave krakovske i poljske slaninske kobasice, milanske kobasice, sardeljače, držernjače, krvavice, onda cervelat, mortadello, gotske, braunšvajske, oderberiske i kranjske kobasice, česnjovke i pečenice, tirolske „landjäger“, frankfurtske i najstadske, kobasice ježićjače, i „presswurst“; nadalje paštete od jetre i drugih umetaka, nadjevene svinjske glave i noge i dr.

Roba vazda svježa i najbolja.

Ocijene najnize!

Prodaje se

kuća u Samostanskoj ulici br. 10 i **livada** prvoga razreda od jedne rali. — Tko želi kupiti, neka se izvoli upitati 17. o. mj. do podne u Samostanskoj ulici broj 10.

Po visokoj kr. zem. vidi proglašena lijekovitom vodom rudnicom.

Apatovačka kiselica

Naravno alkaličko-muriatična litija kiselica. — Najbolje stolno piće. — Ljekovita voda.

Nagradjena sa 15 zlatnih kolajna.

Od prvih liječničkih autoriteta preporučena, te prokušana, izvrsno i nenatkriljivo sredstvo. Glasovito sredstvo kod svih bolesti probavnih organa i grkljana, protiv ulozima i reumi, kod želučačnog, plućnog, crijevnog i svih drugih katara, protiv hemoroida, kod boli bubrega, mjehura, kamence, šećerne bolesti, zrnatih i nateklih jetara. Prokušano, izvrano i nenatkriljivo sredstvo kod spolnih i mnogih drugih ženskih bolesti.

Upraviteljstvo vrela apatovačke kiselice,

Zagreb, Ilica broj 17.

Dobiva se u svim ljekarnama, trgovinama mirodija, restauracijama i gostionama.

Za nabavu svih vrsta gospodarskih strojeva, strojnih temeljnih dijelova, tehničkih pribora, nadalje za uredjenje mlinova i inih industrijalnih poduzeća preporučuje se

GLAVNI SAVEZ tvornica strojeva za gospodarstvo i industriju.

Telefon br. 76.

ZAGREB, Preradovićev trg.

Telefon br. 76.

